

1950

დღეობა

საქართველოს
ზინა-ნიმუში

„აზვადი, ტურე ქვეყანა,
იღვინე, ქართველი შაირი,
და შერე, ქართველი, სწავლითა
სამშობლო ეახსიყო!“

3

დილა

№ 2

აუთჯი ტუო ძაუნაგ,
იღზინ, ქარველი შარეო,
და ზეც, ქარველი, სწავლითა
სამშობლი გახარეო!

საბართველს ალკა ცენტრალური
კომიტეტის შოველთეორი საბავშვო
შარანლი მცირეშოველთეორის

თებერვალი
1950

ДИЛА
ежемесячный детский журнал
ЦК ЛКСМ ГРУЗИИ

ჩვენი გმირი მეომრები

როცა რისხვით თავს დაგვეცა
მტერი ონაუარი,
რომ ჩაეკლა ჩვენი ანშყო,
ჩვენი მოშაეალი;

მტერს შეებნენ ვაჟკაცურად
ჩვენი მებრძოლეები—
ფეხოსნები,
ცხენოსნები,
არტილერისტები.

ბერდინამდე სდიეს ღუმშანს,
შიშის ზარი დასცეს
და აღმართეს ძღვევის დროშა
რაიხსტაგის თავზე.

ფლესაც ჩვენს ხაღბს, ჩვენს მშობლიურ
საბჭოეთის შინას,
ვაჟკაცური მათი მკლაევი,
მათი ხმალი იცავს.

გუგუნებენ საღუტები,
ზანზარებენ მთები,
ჰა, მოდიან ჩვენი ქვეყნის
გმირი დამცეელები.

დიდი დოლით, სამხრეებით
ეს ვინ მოსდევთ ნეტავ,

ნუთუ ასე პანანინა
გამოუშეა დედაში?

მისი დედა პოღკი არის,
მისი ლეიძი დედა.
როგორც შვიდი საკუთარი,
უყვარს ყველა მხედარს.

როცა მტერი ციცხლს უშენდა
სტალინგრადის ქარხნებს,
ნანგრეეებში უღეღამო,
ცოცხად-მკვედარი ნახეს.

უპატრონეს, მოაშორეს
გულზე დარდის ჩრდილი.
ასე გახდა ის ბიჭუნა
პოღკის შვილობიდი.

გუგუნებენ საღუტები,
ზანზარებენ მთები.
ჰა, მოდიან უძღეევი
ჩვენი მებრძოლეები.

ჰა, მოდიან ჩვენი გმირი
მამები და ძმები—
ფეხოსნები,
ცხენოსნები,
არტილერისტები.

4828

იოსებ ბესარიონის-ძე სტალინი

ბიბლიოთეკის
სტამბა

სიმღერა

გვიუვარს, როგორც იავნანა,
 როგორც ტუბილი ზღაპარი,
 საქართველოს ცა და მიწა,
 საქართველოს მთა-ბარი!
 იგი ქვეყნის თვალი არი,
 შურმუსტ-ლალი ჰყენია.
 ალაგ-წითელ, ალაგ-უვითელ,
 ალაგ ალისფერია!
 ან კი როგორ არ გვიუვარდეს
 ხალხი სასელგანთქმული,
 ვაჟბავშვების დედაენა,
 დედაენა ქართული!
 თუ მამებმა ააუვავეს
 ველ-მინდვრები ბაღებით,
 ჩვენც სამშობლოს ღირსეული
 მუშაკედრენი გავხდებით!
 რადგან ახლა ჩვენს მამულში
 ხენიც, ქვანიც მღერიან...
 ალაგ-წითელ, ალაგ-უვითელ
 ალაგ-ალისფერია!

გრიგოლ აბაშიძე
 ნახატი ვ. დათებაშვილისა

ლ. კასილი

ნახატები ვ. ბელეტკაიასი

ს ა ბ რ ძ ო ლ ო გ ა ნ გ ა შ ი

დღისით, შუაგულ ლურჯ ზღვაში გემზე უეცრად ატყდა საბრძოლო ზარების რეკა. ქლარუნობენ, ტკაცუნობენ, ზრიალებენ.

ყველაფერი უეცრად შეკრთა, განგაშია, საბრძოლო განგაში; ყველა თავის ადგილას! საბრძოლო განაწესით გემზე მყოფთაგანმა ყველამ წინასწარ იცის თავისი ადგილი. განგაშის დაწყებისთანავე, იმავე წუთში ყველამ თავისი ადგილი უნდა დაიკავოს.

მეზღვაურები მიჰქრიან ზევით ციკაბო კიბეებზე, როგორც ალმები ანძაზე, თითო ნაბიჯით ხუთ საფეხურზე აღიან: ხოლო მათ კი, ვისაც განაწესით ბოგირიდან ქვემოთ

ჩამოსვლა ევალებათ, საფეხურების დასათვლელად არ სცალიათ: ხელეები სახელურზე, მუხლები ზემოთ, და სკუპ! სკუპ! სკუპ! მუისვე ქვემოთ ჩამორბიან ერთი მეორის მიყოლებით, მეთაური კი იძახის:

— ცოცხლად იარეთ! რომელია მანდ განცხრომაში რომ არის, კიბეებზე არ სეირნობენ, აბა ცოცხლად!

ძნელია საზღვაო სამსახური. მეზღვაურს დიდი წვრთნა სჭირია.

— ლიუკები დახურეთ, ილიუმინატორები დახურეთ, ქვემეხები საბრძოლოდ მოამზადეთ.

— არის, ლიუკი, ილიუმინატორები დაიხუროს! არის გამზადდეს ქვემეხები!

სწრაფად შესრულდა მეთაურის ბრძანება. ქვემეხებიდან გადასაფარებლები ჩამოხსნილია. პირველი გასაროლისათვის კურავები მიწოდებულია, ლიუკები დახურულია, ექიმმა თეთრი ხალათი გადაიცვა, ბიხტები გახსნა.

გემი ბრძოლისათვის მზად არის. გემბანზე ალარავინ ჩანს. გემზე სიწყნარება, მხოლოდ ქვევით ჩქარ-ჩქარა ხმაურობს მანქანა და ყველას გული მანქანას უსწრებს.

უცბად ახალი საქმე გაჩნდა. ბოგირიდან მენიშნე ყვირის:

— ჰაერში მოწინააღმდეგის თვითმფრინავებია; მარჯვენა მხრიდან გვიახლოვდებიან!

აწივლდა სირენა, საჰაერო განგაშია. მზარეულმა ხალათი სწრაფად გაიძრო, საზენიტო ქვემეხს მივარდა. საბრძოლო განაწესით განგაშის დროს მისი ადგილი სამზარეულოში კი არ არის, არამედ საზენიტო ქვემეხთან. ბრძოლის დროს ყველას გამოენახება საქმე. მეზენიტეები ცაში უშიზნებენ, ბრძანებას ელოდებიან.

ბოგირიდან კვლავ ახალი ბრძანება გაისმა:

— საზღვაო განგაშია! შეიტანეთ პლასტიკი გემის ცხვირის ქვეშ!

ეს იმას ნიშნავს, რომ გემის ქიმთან ფერდი გახვრეტილია და წყალი შედის.

დაიწყეს ბრეზენტის მძიმე პლასტიკის ჩატანა გემის ძირში, რათა ქიმში ნახვრეტი დახურონ.

— სახანძრო განგაშია! მესამე ტრიუმში ცეცხლია! გადაიცივთ აირწინალები. შიაწოდეთ წყალი!

— არის, მივაწოდოთ წყალი!

სახანძრო ლულებით და საქარეუბით ხელში ჩაცვივდნენ ტრიუმში მენღვაურები, გრძელ შლანგებს და სახანძრო მილებს მიათრევდნენ. წყლით დაბერილი შლანგები ბაქანზე გველებით იკლავებოდნენ.

— რა მოხდა? ნუ თუ ისევ ომი? მაგრამ მტრის გემები და თვითმფრინავები არსად ჩანან. არც გემის ფერდია გახვრეტილი, არც სადმე ხანძარია. ზღვაზე სიწყნარება, პორიზონტი მოწმენდილია.

მაშ რატომ არიან ქვემეხები მზადად? საზენიტო ქვემეხები ცას რად გასცქერენ, გემის ქიმქვეშ რად არის პლასტიკი. სახანძრო შლანგებში რატომ გაუშვეს წყალი?

გემზე ყველა თავის საბრძოლო პოსტზე დგას, ბრძოლისათვის მზად არიან. არტილერიის ტები ქვემეხებთან დგანან, ამ ქვემეხებიდან ომის დროს მრავალჯერ დაუშენიათ მტრისათვის. ქვემეხების ხორთუმებზე იმ საბრძოლო დღეების ნიშნები აქვთ დაქდებული: ზოგან გემი ახატია, ზოგან ტანკი, ზოგან წყალქვეშა ნავია, რომ ყველამ ნახოს და დაისმომოს, თუ ამ გემის თვითფულმა ხარბახანმა ომის განმავლობაში რამდენი უბედურება დაატეხა მტერს თავზე მეზენიტეები და არტილერიის ტები დგანან ქვემეხებთან.

გაცა ბრძანება: — მოეშალეთ! ახლავე ბრძანებას გასცემენ: — ბათქი!

და გემიდან ყველა ქვემეხი ავუგუნდება. ბრძოლა დაიწყება.

არა, ბრძოლა არ იქნება, ზღვაზე სიწყნარება, პორიზონტი მოწმენდილია.

დღეს შვედობიანი დღეა, მხოლოდ მეთაურმა ისურვა შეემოწმებინა მეზღვაურები, რამდენად კარგად არიან დაუფლებული სამსახურს. ხომ არ დაავიწყდათ მათ სამხედრო მეცნიერება. ამიტომ გამოაცხადეს გემზე სასწავლო განგაში.

მეთაურმა ყოველივე შეამოწმა, აღნიშნა, ვის რამდენი დრო დასჭირდა, რომ თავისი ადგილი დაეკავებინა. ბრძოლის დროს თვითეული წამი ძვირფასია. საბრძოლო მეცნიერების დაევიწყება არ შეიძლება. დღეს ჰორიზონტი მოწმენდილია, ზღვაზე სიწყნარეა, და ვინ იცის შემდეგ რა მოხდება?!

არა, მეზღვაურებს არ დაევიწყებათ თუ როგორ ანადგურებდნენ მტერს, როგორ სძირავდნენ მათ გემებს. მეზღვაურებს ახსოვთ ეს მეცნიერება, მეთაური კმაყოფილია, ბრძანება გასცა ბრძოლა შეეწყვიტათ. სამოსწავლო განგაში დამთავრდა, ყველა თავის ჩვეულებრივ საქმიანობას დაუბრუნდა. ზარბაზნებს გადასათარებლები გადააცვეს. ქურუები აალაგეს. შლანგები დაახვიეს. ექიმმა გაიხადა თეთრი ხალათი. მზარეულმა კი პირიქით,—თავისი თეთრი ხალათი გადაიცვა.

ხმელეთზეც ასეა: ყველამ თავისი საქმე იცის. მხოლოდ, თუ მტერი განიზრახავს თავს დაგვესხას, გაიცემა საბრძოლო განგაშის ბრძანება, და სწრაფად ყველა თავის ადგილზე აღმოჩნდება.

დაე, ვინმემ სცალოს და გაბედოს რაიმე!

ანდრე ლობიძე

ნახატი...ალ. ვეფხვაძისა

ხ ა რ ა ტ ი

ერთი კვირის განმავლობაში განუწყვეტლივ წვიმდა. ზღვაური გუგუნებდა. ქარიშხალმა ღია ზღვაში მოუსწრო ხომალდს, მებრუნელები სამი დღე და ღამე ებრძოდნენ საშინელ ქარიშხალს. ქარიშხალისაგან დაზიანებული ხომალდი მახლობელ, პატარა ნავსადგურში შევიდა.

გემთშემკეთებელი სახელოსნოს ბრიგადებმა ხომალდი ჩქარა შეაკეთეს, თითქოს ყველაფერი რიგზე იყო, მაგრამ ერთი მანქანა ვერ აამუშავეს. მიზეზს ეძებდნენ. ბოლოს მიაჩნეს კიდევ: მანქანის ერთი, პატარა ნაწილი შუაზე იყო გატეხილი.

სახელოსნოს მექანიკოსმა გამოცდილ ხარატს, შექალაქალებულ გიორგის დაავალა:

— აი, მანქანის ასეთი ნაწილი გამოჩარხე. მართალია, ჩვენს დაზგაზე ძნელია ამის გამოჩარხვა, მაგრამ ეცადე და რითაც გინდა დაგეხმარები: ამ ნაწილის უქონლობის გამო ხომალდი ზღვაში ვერ გასულა.

ძველმა ოსტატმა მანქანის დამტვრეულ ნაწილს დახედა და უიმედოდ თავი გაიქნია, თუმცა, არაფერი უთქვამს.

— ილიკო! — დაუძახა ოსტატმა თავის შეგირდს.

ხელგამურული ბიჭუნა ოსტატთან მივიდა, გონიერი თვალებით შეხედა.

— მე და შენ, ილიკო, თავი არასოდეს შეგვირცხვენია. მექანიკოსმა დაგვაავალა — ეს ნაწილი გამოვჩარ-

ხოთ. აბა, ჩემო კვიციანო ბიჭო, მომეხმარე. შენ ამ დაზგაზე იმუშავე, მე—მეორე დაზგას ავაიმუშავებ.

ილიკომ ხელში შეატრიალა მანქანის დამტვრეული ნაწილი და გულდასმით დაათვალიერა.

ოსტატმა ფოლადის ნაჭერი დაამაგრა დაზგაზე და მუშაობას შეუდგა.

ამუშავდა ილიკოს დაზგაც.

იმუშავეს დღის ბოლომდე, რამდენიმე ნაწილი გამოჩარხეს, მაგრამ ოსტატი უკმაყოფილო იყო ნამუშევრით.

— ამ ნაწილს შინ წავიღებ, ოსტატო, პატარა დაზგა მაქვს, იქნება გამოუჩარხო, — სთხოვა ილიკომ ოსტატს.

— წაიღე, მე აღარა მჭირდება, მაგისი ყალიბი აღებული მაქვს.

ილიკომ მანქანის დამტვრეული ნაწილი ჯიბეში ჩაიღო და ოსტატს დაემშვიდობა.

* * *

სახლში ილიკო საკუთარ დაზგას დასტრიალებდა, ფუსფუსებდა.

— შვილო, დაიძინე, ხვალ საბუშაოდ აღრე უნდა წახვიდე, — შეეხვეწა დედა.

— რას ეშმაკობ მანდ, სახლი არ ააფეთქო, — გამოსძახა მამამ. ილიკოს გაეღიმა. გაახსენდა, ერთხელ პატარა რომ იყო სათამაშო ნაღმოსანი გააკეთა, მუშტისოდენა ძრავი გამოჩარხა და ჩაუდგა, ძრავი ბენზინს უნდა ამუშავებინა. ილიკომ ვარცლი წყლით აავსო, შიგ ნაღმოსანი ჩასვა. გულისფანტკალით ელოდებოდა ძრავის ამუშავებას და ადგილიდან ნაღმოსანის დაძვრას. რატომღაც ნაღმოსანი არ იძვროდა, ძრავი კი ვას-

კდა და პაწია გემს ქიმი გამოვლდოდა იმ დღიდან მამა ყოველთვის თვალს ადევნებდა ილიკოს საქმიანობას, ეშინოდა ბავშვმა თვალი ან ხელი არ დაიზიანოსო.

იმის შემდეგ კარგახანი გავიდა და აი, ახლაც, ყველა რომ დაწვა დასაძინებლად, ილიკო რალაცას ჩაპკირკიტებს. მამა ცალი თვალით ფხიზლობს, რომ ყმაწვილმა არა იტყინოს რა, თანაც უხარია შვილის ასეთი გულმოდგინე საქმიანობა და სიყვარულით ვასცქერის ილიკოს დაზგასთან დადგმულ პატარა ნაგების და გემების მაკეტებს.

* * *
ილიით ჯერ გათენებული არ იყო, რომ ილიკო სახელოსნოსაკენ გაეშურა.

ოსტატს მთელი ღამე ემუშავნა და დაღლილს დაზგასთან ჩასძინებოდა. იქვე ელო მანქანის რამდენიმე ახლადგამოჩარხული ნაწილი.

ილიკომ ჯიბიდან ამოიღო მის მიერ გამოჩარხული ნაწილი და ოსტატისას შეადარა. ერთმანეთისაგან თითქმის ვერ განასხვავებდით! ამ დროს ოსტატს გამოეღვიძა, თავი ასწია და ღამეგატეხილი, დაწითლებული თვალებით გაუღიმა ილიკოს.

— გვაკეთე ჩემო ილიკო, აღარ შევერცხვებით! — თქვა მან.

ილიკომ დაზგაზე დაუდო ლაპლაპა ლითონი.

ოსტატი უმაღ გამოფხიზლდა, ილიკოს ნამუშევარი ვასინჯა და სინარულით უთხრა: გიჯობნია ჩემთვის, ყოჩაღ! აბა წამომეყვი.

ოსტატი აღდა, მხარზე ხელი დაადო საყვარელ შეგირდს და ორივე ბედნიერები მთავარი მექანიკოსის კაბინეტისაკენ გაემართნენ.

ყვა ანდრიაჲ.—ჩვევით პატარა სოფლებს რომ იკლებდა, იმ სოფლების გაშლილ ნაპირებს ისეთი მაგარი და მაღალი ჯებირები შემოუსალტეს, რომ ეგ კი არა, ზღვა რომ მოასკდეს ისიც ვერაფერს დააკლებს! — ანდრიაჲ ისევე ხილს ვახედა და თავის ქნევით დააშთაურა:

— ერთი შეხედეთ, რა ლამაზია! ამ ხილმა ჩვენი სოფელი პირდაპირ დაავიროვინა, მაგის აშშენებლების ხელებს კი ვენაცვალე! — ამ ლაპარაკში, შორთული მანქანა უცებ ურემს თავზე წამოადგა და ანდრიას ახალგაზდებმა გადაოსძახეს:

— აბა, ჩქარა, ანდრია, მავ ურემს სოლიკო მოუყენე და შენი ხალხი: მანქანაზე გადმობრძანდი.

ამ სიტყვებთან ერთად ზოგიერთი ახალგაზრდა კოლმეფურნე ძირს სწრაფად ჩამოხტა, თავიანთ საუკეთესო ბრიგადირს

ხელი დასტაცეს და თვალის დანახვებზე, მანქანაში, საპატოო იდგილზე დაბრძანეს. გვერდზე გახარებული ნოდარი მოუსყეს. შორთულ-მოკაზმული გოგონები, თავისი დარა-მუსიკით მანქანაზე ყვილი-ხვილით აცვივდნენ და გზას გაუდგნენ.

როდესაც ხილზე გაბმული წითელი ლენტე გაიქრა, ვაშამ იგრილა და აქა-იქ თოფებიც დაცალეს. მანქანებმა ახლად გახსნილ ვეგებრთელა ხილზე ზემით ჩაიარეს. ანდრიას მანქანაც დაიძრა და გატყევილ ხილზე რბილად რომ შესრიალდა, მოხუცმა ველარ მოიფინა, „აბა ჩქარა, ლეკურიო“, გოგოებს შეუძახა, გაშალა ხელი და დირა-მუსიკას პირველი აყუცა. აღტაცებული ნოდარიც პაპას კოხტად გაეთამაშა და ირგვლივ ისეთი ტაში აგრილდა, რომ ეს ტაშიც ჰაერში თოფის გრილივით გაისმა.

პატარა ვარ...

პატარა ვარ, მიყვარს გულით მშვენიერი ჩვენი მხარე. საქართველოს ბაღში რგული ნორჩი ბუჩქიც შევიყვარე.

მე სამშობლოს ერთგულ შვილად მზრდის უკვდავი „დედაენა“. აქ ვიხილვე ქვეყნის დილა და ტოროლას ცაში ფრენა.

გავახარებ მამულოს სწავლით, სწავლა ხალხის ლამპარია. დროს არ კარგავს უქმად გავლით კაცს თუ ცოდნა აბარია.

პატარა ვარ, ტკბილად ვუმღერ ჩემს სამშობლოს, — გმირთა დედას. მე საყვარელ სტალინს ვუმზერ, მის ღიმილში სითბოს ვხედავ.

პაპლაშ ჯაბლი

ნუგზარი

ნუგზარს უნდა გასდეს
კმირი არმიელი;
როგორ შეენის მსედრის
ქუდი, ტანსაცმელი!

გადიკიდა თოფი,
დაიჭირა შუბი,
და შეიკრა მტკიცედ
წარბები და შუბლი.

პამამ ცხენსე შესვა,
წელში გაიმართა,
და ასე თქვა: „ანლა
მებრძოლი ვარ მართლა!“

ილია სიხარულიძე
ნახატი გ. ჩოინ-შვილიძე

ნული ოქროპირიძე

ნახატები ი. გაბაშვილისა

ე ქ ი მ ი თ ხ უ ნ ე ღ ა

ზ ლ ა კ ა რ ი

გაზაფხულის დილას ტყეში პატარა მსხალი შეირბა:

— დილამშვილობისა! — გამოღვიძების-თანავე დიძისა მან, თვალები მოიფშენი-ტა, მზეს გაუღიმა და მკლავები თამამად გაშალა.

— ჩემო პატარავ, გაიხარე, — ეჩურჩუ-ლებოდა ბებერი მსხალი, რომელსაც ფოთლები აქა-იქ ღა შერჩენოდა.

უღარდებოდა გაატარა პატარამ გაზაფ-ხული. ტანი აიყარა. დილიდან საღამომ-დე მზეს ეთამაშებოდა და ნიავს ეტტი-ნებოდა. მაგრამ აი, ერთ დღეს, როცა ყველა სიხარულის ფერხულში იყო ჩაბ-მული, პატარა ხემ მოიწყინა და თავი დახარა.

ბებერი მსხალი კდილობდა როგორმე გაერთო შვილობილი.

— ჩემო იმედო, ხომ არაფერი გტკი-ვა, რად მოიწყინე? აი, შეხედე, ჩიტები გმწვიფენ!

პატარა მსხალი კი იღვა თავჩაქინდრუ-ლი და თანდათან კენებოდა.

— კოდალას მივმართოთ, იქნებ რაიმე უშველოს! — ურჩია ვაშლმა სხვა ხეებს.

— კოდალას დაუძახეთ, კოდალას! — შესძახეს ერთხმად.

ჩქარა კოდალაც მოფრინდა.

— რა გავტკირებოთ? — იკითხა მან.

— ჩემო კეთილო, შვილობილი შეუ-ძლოდ მყავს, იქნებ იცოდე წამალი, და-მეხმარე! — შეეხვეწა ბებერი მსხალი კოდა-ლას.

— ახლავე გავსინჯავ, ამაზე როგორ გეტყვი უარს! — აჩქარებით თქვა კოდა-ლამ და თავს გადაეცლო ავადმყოფ ხეს. ფოთლებს შორის გაინაეირა, რამდენიმე მანუბელი ჭია ააცალა სათუთ ყლორ-ტებიდან და გადასანსლა. მაგრამ არც ამან უშველა; პატარა მსხალი უფრო დაიღრნა და მოიწყინა.

— ჩანს ჩემმა მკურნალობამ ვერ გას-ქრა! დამურას ვთხოვოთ, იქნებ ღამ-ღამო-ბით აწუხებს რაიმე! — ჩაფიქრებით თქვა კოდალამ. ყველამ ერთხმად მოუწონა ეს აზრი.

სალამოს, როდესაც ბინდი ჩამოწვა, ღამურა მოფრინდა.

— ღამურავ, ჩვენს პატარა მსხალს უშველე რაიმე! — შეხევეწნენ ხეები.

— ამაზე უარს როგორ გეტყვით, შორიანხლოს ერთ პეპელასაც კი არ ვაჯაქანებ, იქნებ ისინი აწუხებენ? — უპასუხა ღამურამ, ფრთა-ფრთას შემოაკრა და თვალის დახამხამებაში რამდენიმე თავზედ მწერს მუსრი გაავლო.

მაგრამ არც ღამურას ერთგულებამ უშველა, პატარა მსხალს დღითი-დღე ღონე ელეოდა.

— იქნებ გომბეშომ უშველოს რაიმე? — ჩურჩულებდნენ ხეები.

ჩქარა გომბეშოც გაჩნდა მსხლის ძირში, გადმოკარკოლული თვალებით დაათვალიერა იქაურობა და, ვაი მის, რომელ ჭიანჭველსაც იქ მიუსწრო!

არც ახლა დასტუობია ავადმყოფს უკეთესობა.

დაღონდნენ კეთილი მეგობრები.

— რას დაღონებულხართ, რა ყურები ჩამოგვირიათ? — რიხიანად შესძახა ერთ დილას ჭიანჭველამ, რომელიც ბებერი მსხლის ქერქზე მიცოცავდა და პირით თავის საყვარელ ზის მლილს მიარბენინებდა.

— ეჰ, ჩემო ჭიანჭველავ, შეილობილი მიკვდება! — ამოიკენესა ბებერმა მსხალმა.

ჭიანჭველამ გულმოდგინედ დაეფიქრა, ვინაა პატარა მსხლის ხე. გარეშემო შემოურბინა, შორი-ახლოს მიწაზე პატარა ხერელი შენიშნა, თავი გაიქნია და შიგ ჩაძვრა. ყველანი გვაფიცებთ აღევნებდნენ თვალს. დიდი ხანი არ გასულა, რომ ჭიანჭველამ მიწიანი ცხვირი ამოაკრა ხერელიდან და დინჯად წარმოსთქვა:

— მიხვდით, რაშია საქმე! ჩვენს მეგობარს მხოლოდ თხუნელა მოარჩენს, ის ჩვენი ქალაქის მგზობლად ცხოვრობს, წამოდით, მე გიჩვენებთ.

— არიქა, თხუნელას დაევძახოთ, თხუნელას! — იყვირეს ერთხმად. კოდალა შურდულივით გაქანდა, გომბეშო უშველებელი ნახტომებით გამოაუდგა ჭიანჭველას, ღამურასაც გაუარეს, მაგრამ ის შუაძილში იყო.

თფლში გაწურული ჭიანჭველა საჩქაროდ მიიჭრა თხუნელას კარებთან და დააბრახუნა. მიწისქვეშა კოშკიდან არავინ გამოეცხაურა.

— ვაი, თუ შინ არ არის, სანადიროდ წავიდოდა, რაღა გვეშველება! — ბუტბუტებდნენ შეწუხებული მეგობრები.

ჭიანჭველამ წიხლები დაუშინა კარებს.

— გამიღეთ კარი, ვინა ხართ შინა, ჩქარა — ყვიროდა იგი.

კარები ფრთხილად გაიღო და პატარა თხუნელამ შეშინებული თვალებით გამო-

48284

იხედა: — ეინ არის? — იცი თხა ხმის კანკალით.

— მამაშენი შინ არის?

— არა, შინ არ გახლავთ, დედა და მამა მალე დაბრუნდებიან ნადირობიდან. — მიუგო პატარა თხუნელამ.

— რა გაეწყობა, მოვუცლით. — თქვა კიანჭველამ, იქვე ქვაზე ჩამოჯდა და ოფლი მოიწურა.

მალე დედა და მამა თხუნელები მოვიდნენ.

— რა გაგკირვებიათ, მეგობრებო, რისთვის გარჯილხართ? — შეეკითხა მამა თხუნელა სტუმრებს.

გომბეშომ აუხსნა პატარა მსხლის უმწეო მდგომარეობა.

— დაგეხმარებით, აუცილებლად ვნახავ! — დინჯად წარმოსთქვა თხუნელამ.

კიანჭველა ახლოს მივიდა თხუნელასთან და ყურში ჩასწორჩულა:

— მე ჩემი თვალთ დავინახე, როგორ ჩაძვრა მსხლის ძირში მისის ხოქო.

— ჰოო! მიგხედი, მამა დახმარება აუცილებელია და საჩქარო. — წარმოსთქვა თხუნელამ. — თქვენ წადით, მე კი ჩემი ოჯახობით მიწისქვეშა ღერეფებით გავალ, ავადმყოფის ფესვებს გავსინჯავ! — თხუნელა სწრაფად შეებრუნდა თავის ბნელ სოროში. გახარებული მეგობრები უკან გაბრუნდნენ.

— მომეყვით! — ბუტბუტებდა თავისთვის მამა თხუნელა და ზერელებში აჩქარებით მიდიოდა, უკან მისდევდა დედა-თხუნელა და ცელქი, პატარა შვილი. ზი ვათავდა ღერეფანიც, მამა შეჩერდა და ცოტა ხნის ჩაფიქრების შემდეგ თქვა:

— დედაცოცო, შენ მარჯვნივ გაიკვლევე გზას, შვილო, შენ კი პირდაპირ წახვალ, აქეთ უფრო ფხვიერი მიწაა, მე მარცხნივ შევუბევე, ყველა ეს გზები ავადმყოფ მსხალთან მიგვიყვანს. კარგად დაათვალიერეთ მისი ფესვები. თუ მანებლეები შენიშნოთ, გაანადგურეთ. აბა, წადით და მარჯვდ იყავით.

თხუნელები საქმეს შეუდგნენ. მამა ყველაზე ლანიერი იყო და ამიტომ პირველმა მიადწა ავადმყოფი მსხლის ფესვებამდე. თხუნელამ ნაცრისფერ ქურქიდან მიწა გადაიბერტყა და პატარა თვალეები გააბილა: ფესვებს მისის ხოქოს უამრავი თეთრი კუპრები შესვოდნენ და დაუზოგავდ ღრღნიდნენ.

— ჰიი, თქვე არამზადებო, თქვენა! — შესხაბა რიხიანად მამა თხუნელამ და შეუტია. ბრმა კუპრებმა გაქცევა სცადეს და აფუსფუსდნენ.

— საღ წამოხვალთ, ასე ადვილი ნუ გგონიათ ჩემი ხელიდან დაძრომა! — გაიძაბოდა თხუნელა და დაუნდობლად

ყლაპავდა გაბღენძილ ქუპრებს. ჩქარა გაისმა დედა-თხუნელას გაბრაზებული ბუტბუტი და შვილის აღტაცებული შეძახილი:

— მამილო, რამდენი ქუპრები! თხუნელებმა დიდხანს ინადირეს.

— უჰ, როგორ გავძეხი!— ამბობდა პატარა თხუნელა და მამას ბაჯბაჯით უკან დასდევდა. დედა თხუნელამ მთელი კალთა ქუპრები მოაგროვა, ზევით ამოვიდა და მსხლის ძირში ჩაკუსკულ კეთილ მეგობრებს შესთავაზა:

— მიირთვი, გეთაყვათ, ეს გაზაფხულის ხოკოს ქუპრებია. ჩვენ საქმარისად გიხხელით, ამ გემრიელ ულუფას თქვენი წყალობით მიეწვდით. ეს თავხედები როგორ გამრავლებულან.

კეთილი მეგობრები ქუპრებით გემრიელად ილუკმებოდნენ.

— შეხედეთ, ეს მკენებლები როგორ დასუქებულან.— ამბობდა გომბეშო.

— გასუქდებოდნენ, შენი კენესამე, მაშ რა იქნება,— მთელი ფესვები გაუნადგურებიათ!— უპასუხა მამა თხუნელამ და საეგ მეუკა ქუპრები ქიანკველას წინ დაუყარა.

ქიანკველამ ერთ ქუპრს კბილი ხარბად ჩაისო და თავი მოაკვირტა. პატარა თხუნელამაც მოიბრინა, მუცელი ისე ჰქონდა გაბერილი რომ ძლივსლა სუნთქავდა.

— ქიანკველა, — ხენშით ამბობდა ის, — შენ ძალიან უკვიანი ყოფილხარ, საიდან მიხვდი რომ აქ ჩვენნი დახმარება იყო საქირო?

— მიუხედი, მაშა! — აპაყად უპასუხებდა ქიანკველამ. მე რამდენჯერმე ვნახე, როგორ ჩაძვრა აი, იმ ზერელში მაისის ხოკო. აი მეხი კი დავაყარე იმის სილამაზესა, მკენებელია, მკენებელი! — თქვა ქიანკველამ. უშველებელი ლუკმა გადაყალბა და ვანაგრძო: — ისიც ვიცი, მიწაში თავისი კერცხები დაღო, საიდანაც ეს გასაწყვეტი ქუპრები გამოძვრნენ. — ქიანკველამ გემრიელად მოკბინა მსუქანი ქუპრი და ჩახხრამუნა.

— მაშ, მაშ! — დინჯად დაუდასტურა მამა თხუნელამ, — კიდევ კარგი, დროზე მოუფსწარით, თორემ, ოთხი წლის განმავლობაში უნდა ეხრათ საბრალო. პატარა მსხლის სათუთი ფესვები, ოთხი წლის მერე კი, ისინი თავის დედასავით ფრთიან მაისის ხოკოებად გადაიქცეოდნენ და დაუნდობლად ვაანადგურებდნენ მცენარის ფოთლებს.

გომბეშომ გაბრაზებული თვალებით გახედა ერთ მსუქან ქუპრს, რომელიც გაქცევას ცდილობდა, ესროლა თავისი კავიანი ენა და მუცლისკენ გადაუძახა.

გავიდა ხანი. პატარა მსხალი ძველებურად გამხიარულდა. პრილა ფოთლები მზეზე ააცეკვა და ტყეს ჩვეულებისამებრ მიესალმა.

— დილა მშვიდობისა. დილა მშვიდობისა!

ბებერი მსხალი სიხარულისაგან ცქმუტავდა და პატარა შვილობილს შეჭხაროდა.

— გმადლობთ, ჩვენო კეთილო მეგობრებო, გმადლობთ თხუნელებო! — ამბობდნენ ხეები და გახარებულ მსხლის ხეს სიყვარულით შესტკვროდნენ.

ბუნების კარი

შინდი

გაზაფხულის დილით ტრაქტორის გა-
ნუწყვეტელ გუგუნსა და კოლმეურნეების
სიმღერას, ფრინველთა საამური თივილ-ბი-
ვილიც უერთდებოდა. მებნელობის ბრი-
გადა, რომელსაც მოსწავლეთა ჯგუფიც
ეშველებოდა, საკოლმეურნეო ბაღში ხე-
ბილის გარშემო მიწას ბარავდა. შინდსა

და ნუშს ყველა ხებილისათვის მოესწრო
აყვავება და შესანიშნავი ფერებითა და
სურნელებით დაეტკობათ არე-მარე. მათს
ყვავილებს ფუტკრები დახვეოდნენ და
ხარბად წუწნიდნენ ნექტარს თაფლის და-
საგროვებლად. მოსწავლეები ქოლგისე-
ბური ყვავილებით შემოსილ შინდის ხეს-
თან შეგროვდებიყვნენ და კოლმეურ-
ნეობის აგრონომ ვანოს საუბარს ისმენ-
დნენ:

— შინდი, — მოუთხოვდა ვანო, — სა-
ქართველოს ტყეებში ყველგან გვხვდება,
იგი აღრიანად, ფოთლის გაშლამდე ჰყვავის.
შინდს მოგარძო ნაყოფი აქვს და სიმწიფის
დროს მუქი წითელი ფერისაა. ნაყოფს სექ-
ტემბერსა და ოქტომბრის დასაწყისში
ჰკრეფენ. შინდის ხეს მკერიყვი, მაგარი და
ძლიერ გამძლე მერქანია აქვს, რომელსაც
ხმარობენ საღურგლსა საქმეში, მისგან
სასოფლო-სამეურნეო იარაღების ტარებს,
სოლებს და ბორბლის კბილებს აკეთე-

ბენ. შინდის წვრილი ტოტების მოქნილი
წკებლები საუკეთესოა მატყლის საწეწად
და ნოხების დასაბერტყად. შინდის ნა-
ყოფი მარგებელი ხილია, მისგან ამზადებენ:
მურაბას, სიროფებს, კერკს და თათა-
რას. შინდის ნაყოფი შეიცავს სასარგებ-
ლო ნივთიერებებს, შაქარს, გლუკოზას
და სხვ. თბილისის ფარმაკოპიური ქარ-
ხანა შინდისა და სხვა გარეული ხილისაგან
ბევრნაირ წამლებს ამზადებს.

ძველად, საქართველოს სახალხო მედი-
ცინაში შინდის დანაყილ ფოთლის წვეწ
თვალის სამკურნალოდ ხმარობდნენ. ნაყო-
ფის წვეწი კუჭის დაავადების უეზბარი წამა-
ლია. შინდის კურკაც კი გამოსადეგია მე-
დიცინაში.

თბილისის გარეუბნებში სამგორის
სარწყავი სისტემის მშენებლობის გეგმით
გათვალისწინებულია შინდის დარგვა.

ასეთი ძვირფასი და სასარგებლო მცე-
ნარეა შინდის ხე!

— ძია ვანო! გაზოგეთ, კოლმეურნეო-
ბის სანერგედან რამდენიმე ძირი შინდის
ნერგი დაგვითმოთ, ჩვენი სკოლის ეზო-
ში დავრგავთ. — წამოიძახა ზურიკომ. ბაბი
ხელში შეატრიალა და ბელტი-ბელტ მია-
წვინა.

გ. შინდუაძე

ცუგომ და ყურშა

1. ცუგომ და ყურშამ ეზოში ცხვრის ქურქი იპოვნეს. — ერთად დავწვეთ, ორივე დავეტყვი! — თქვა ცუგომ და ქურქზე მოიკალათა.
— რას ამბობ! ხომ ხედავ მეც ვერ ვეტყვი, ადგილი! — მიუგო ყურშამ, ფართოდ წამოწვა ქურქზე და ცუგო კი გააგლო.

2. — როცა წოლა მომბეზრდება, ქურქი ცუგომ არ წამართვასო, — გაიფიქრა ყურშამ, ქურქი გაარბენინა, ყუთიდან კნუტები ამოჰყარა და ქურქი ყუთში ჩააგო.

3. — აი, შე უსინდისო! ჩემს შვილებთან რა ხელი გაქვს! — შეუტია ფისომ და ყურშას სახე დააკაწრა.

4. — შენ რომ ჩემთვის დაგეჯერებინა და ერთად, მეგობრულად ვყოფილიყავით, ეგ ამბავი აღარ დაგემატიგბოდა! — უთხრა ცუგომ ყურშას.

3/90.

თხილამურებით

ნუ გეფიქრება, ძამიკო,
სულ არა ცივა გარეთ,
იცი, რამდენი ვიარე
და განა დავიღალე!
უჰ! როგორ დამცხა სირბილში,
სულ გამიწითლდა სახე,
თხილამურებით სრიალი
როგორ ვისწავლე, ნახე!
გადაპენტილან ველები
თეთრი ნახლები ჰშვენით,

ლიანდაგივით ზოლები
ნაკვალეგია ჩვენი.
საღლაც ჩამომრჩა მურია,
ვეღარ მომღია თოვლში;
მე თოვლი სულ არ მაშინებს,
არც ეს ყინვა და თოში.
წავალ, მურიას მოვძებნი,
დავირბენ ტყეს და კორდებს,
პატარა თხილამურები
ნეტავ მურასაც ჰქონდეს.

მეჟვალა მგაჟლიძე
ნახატი აღ. ეფუხვაძისა

ყდაზე: „დღესასწაულზე“. ნახატი გრ. ჩირინაშვილისა

პანსონსმგზავილი რიდატორი რ. მარგინი
სარედაქციო კოლეგია: ზ. აბაშიძე, მ. ზურაბაძე, ი. მარგინი, შ. ცხადაძე.
თ. თუმანიშვილი, მ. მარგინი, ი. სინარულიძე, ნ. უნაშვილი.
გამომცემლობა „კომუნისტ“. რედაქციის მისამართი: თბილისი, ლენინის ქ. № 14. I სართ. ტელ 3-81-85
გამომცემლობის ზეგ. № 17 სტამბის ზეგ. 361/96 ტირაჟი 7000 უფ 00887 ფასი 5 მან.
ტექსტი აწუბილია ლ. ა. ბერიას სახელობის პოლიგრაფიკობინატ „კომუნისტის“ სტამბაში. ეფრნალი
დაბეჭდილია ოსეტის სისტემის მანქანაზე. ზარია ვოსტოკას“ სტამბაში. თბილისი, რუსთაველის პროსპ. № 42